

ISRAEL DEFENSE

"אני לא חושב שיהיה פיקוח על השקעות סיניות"

אדי קוקירמן, יו"ר בית ההשקעות קוקירמן ושותף מנהל בקרן Catalyst. קרדיט יח"צ

על רקע המתח הכלכלי בין סין לארה"ב וההסכם המתגבש, עולה השאלה כיצד היחסים בין שתי המעצמות משפיעים על ישראל. בחודשים האחרונים נראה כי השיח התקשורתי בארץ סביב סין נוטה לטובת ארה"ב. כותרות בכלי התקשורת בארץ דיווחו על לחץ אמריקאי להקים בארץ וועדה לפיקוח השקעות סיניות בסגנון ה-CFIUS האמריקאית. גם השיח סביב חברת התקשורת הסינית וואווי הגיע לארץ והיא ככל הנראה לא תורשה להשתתף במכרז הקמת רשת דור 5 בישראל.

הלחץ האמריקאי סביב הידוק הפיקוח על כסף סיני, אם קיים, מתנהל במחשכים ועומד כחרב דימוקלס על צווארה של תעשיית הישראלית שנהנית בשנים האחרונות מהעדר התערבות ממשלתית מפקחת. ההתערבות הממשלתית שיש היא חיובית וכוללת תמיכה של רשות החדשנות וגורמים ממשלתיים נוספים.

נזכיר כי בעבר רצה מערך הסייבר, בגלגולו הקודם כמטה, לפקח דרך אפ"י על יצוא חברות הזנק בתחום הסייבר. לאחר שיחות עם יזמים והתנגדות ציבורית, נתניהו החליט לרדת מהנושא למרות הלחץ האמריקאי. החלטה שאפשרה לאקו סיסטם של הסייבר הישראלי להמשיך לפרוח בלי פחד של המשקיעים לטיפול של משרד הביטחון במוצרי הסייבר דרך פיקוח על הייצוא.

על מנת להבין טוב יותר את ההשפעות של החלטת ממשלה, אם תיושם, לפקח על השקעות סיניות בארץ ביקשתי לדבר עם אדי קוקירמן, יו"ר בית ההשקעות קוקירמן ושותף מנהל בקרן Catalyst. קוקירמן מכיר את השוק הסיני והישראלי ואת היחסים ביניהם. הכנס השנתי שהוא מארגן בסין תחת השם GoforIsrael יכלול השנה מעל אלף משקיעים סינים שיפגשו מאה חברות ישראליות עם יותר מאלף פגישות 1:1 שכבר תואמו ליזמים הישראליים.

אין כלום, כי לא היה כלום

"פיקוח על יצוא לסין לא משרת את האינטרסים של מדינת ישראל. ההצלחה הכי גדולה של ממשלת ישראל טמונה באי התערבות שלה בשוק ההיי טק", מסביר קוקירמן. "אם אתה מוציא את החברות הביטחוניות והתחומים הפוקחים על ידי המדינה, אין לממשלה אמירה משמעותית בשוק ההיי-טק הפרטי. הסינים מתעניינים בטכנולוגיות קשורות לסביבה, רפואה, חקלאות ועוד. אלו תחומים שהזווית הממשלתית היחידה שיש לממשלה בהם היא המדען הראשי שנותן מימון לחברות האלו וצריכים להגיע להסדר כאשר אתה מוכר."

קוקירמן אומר כי יש לישראל אינטרס לשמור על האקו סיסטם הטכנולוגי ולכן לא מתערבים. "יש שתי כלכלות בישראל - מפוקחת-ממשלתית ופרטית. ישראל בתעשיית ההון סיכון שניה רק לארה"ב עם מיליארדי דולרים בשנה שמושקעים בסקטור הפרטי", אומר קוקירמן.

השוק הסיני משתמש במוצרי סייבר מקומיים

לגבי תחום הסייבר שמצטייר כבעייתי בהקשר הסיני, מסביר קוקירמן כי גם כאן, מדובר בהחלטה מסחרית שלא צריכה התערבות ממשלתית. לפיו, אם יזם עובד עם השוק האמריקאי והאירופאי, הוא כנראה יבחר בכל מקרה בצד של ארה"ב. בחירה כזו תמדר אותו מפעילות בסין. "אם יש שיקולים לא להמכר לגוף סיני זה לא משיקול ישראלי, אלא מהשיקול של החברה לבחור בשוק האמריקאי ולא הסיני. בחקלאות זה לא תמיד כך וגם לא ברפואה. אלו תחומים שיש להם ביקוש גדול בשוק הסיני, וההזדמנות גוברת על הסיכון לא לעבוד עם השוק האמריקאי", אומר קוקירמן.

סיבה נוספת שעולה בראיון היא שמוצרי הסייבר הישראליים לא מתאימים לשוק הסיני. הסיבה לכך טמונה בשימוש של החברות הגדולות בסין במוצרים מקומיים. ולכן, שוק הסייבר בסין לא קורץ ליזם ישראלי כמו השוק האמריקאי.

סיבה נוספת לכדאיות של ממשלת ישראל להישאר נייטרלית בנושא הסיני היא המשקיעים המרכזיים באקו-סיסטם הטכנולוגי הישראלי. "מרבית המשקיעים בשוק הישראלי הם אמריקאים והם מחפשים תשואה. אם יש לך בחמש שש שנים האחרונות 15 מיליארדי דולרים רכישות של סינים בישראל, אין סיבה שהם לא ימכרו חברות לסין. בעיקר כאלו לא ביטחוניות", מסביר קוקירמן.

"יש גם דעות קדומות בארץ לגבי סין. כאשר תנובה נרכשה על ידי חברה מערבית, בריטית, שסחטה את החברה, לא אמרו כלום. כאשר היא עברה לבעלים סינים, כולם התחילו לצעוק. הסינים רכשו את תנובה כדי להחשף לטכנולוגיות ייצור מוצרי חלב. פרה ממוצעת בארץ מייצרת 70 ליטרים ביום, בסין עשרה ליטרים ביום. הם רצו לייעל את השוק הסיני בתחום מוצרי החלב. הם השקיעו בתנובה כדי למנף את היכולות של החברה בשוק הסיני.

"במציאות, המשקיעים הסינים לא נרתעים מהשמעות האלו. כל פעם יש כמות גדולה יותר של משקיעים סינים בכנס שלנו בסין שנחשפים לחברות ישראליות שמגיעות לכנס. הסינים רוצים את הטכנולוגיות הישראליות כי זה מקדם אותם. הפיתוחים בארץ הפוכים אותם ליותר תחרותיים בשוק המקומי והבינלאומי. איש עסקים סיני מסתכל על הדברים בצורה כלכלית ולא דרך כותרות בעיתונים."

הקושי לגייס מימון ראשוני

קוקירמן מתייחס גם לשינויים בשוק ההשקעות בחברות טכנולוגיה. "מאד קשה לגייס כסף ראשוני מהסינים (SEED)", אומר קוקירמן. "הליך השקעה מגוף סיני הוא הליך לא פשוט. אלו גופים גדולים שמעדיפים חברות בשלות. הקושי לגייס כסף סיד נובע מהתארכות הזמן בין ההשקעה הראשונית לאקזיט. בממוצע לוקח לחברה להגיע לאקזיט כ-14 שנים. בעבר הזמן הזה עמד על שמונה שנים. אנחנו רואים את התופעה הזו גם בבורסה האמריקאית. בעבר היה מספיק מחזור של מאה מיליון דולרים, היום צריך מיליארד.

"התארכות הזמן בין ההשקעה הראשונית לאקזיט הופך להיות בעייתי עבור קרנות שהתמחו בכספי סיד. בגלל זה מרביתן נסגרו. אין להן את המשאבים ואורך הרוח הפיננסי ללוות חברה לאקזיט. במצב הקיים, חברה צריכה נגישות למזומנים לאורך יותר שנים כדי להגיע לבשלות. גם מגבלה חוקית על קרנות שמתפרקות אחרי שמונה שנים בעייתית ומקשה על הקרנות האלו. בגלל זה היה נכון שגופים מוסדיים (כמו חברות ביטוח) יכנסו לפער הזה. אחרי המשבר של 2008 יזמים ומשקיעים מבינים שצריך נגישות לנזילות. אם רוצים לתמוך בחברות חדשות, תשאל את עצמך איך אתה נותן להם נזילות לאורך זמן."

קשה בארה"ב, קל בישראל

במהלך הראיון קוקירמן חוזר ומדגיש את הצורך של ממשלת ישראל לא להתערב בשוק הפרטי. הסיבה העיקרית לכך שהמשק הישראלי מוטה יצוא. "הישראלי אין לו ברירה אלא להסתכל על השוק הגלובלי. המשק המקומי קטן מידי. בשוק הסיני הסיכונים קטנים מההזדמנות", אומר קוקירמן. "יש קשרים מצוינים בין סינים לישראלים. מול מדינות נוקשה של טראמפ, הפעילות בארץ יותר קלה. ולכן, כאשר יש משבר בין ארה"ב לסיין, יש הזדמנות לישראל. המספרים של ההשקעות הסיניות רק ילכו ויגדלו.

"אני לא חושב שיהיה פיקוח על השקעות סיניות. יש הרבה תחומים בהם מתנהלות השקעות והממשלה לא תעמוד בזה. מנגנון פיקוח כזה יגדיל את הוצאות הממשלה ויפגע ביצוא. הישראלים גם ככה כמעט ולא מוכרים לשוק הסיני בתחום הסייבר והסינים כמעט ולא משקיעים בסייבר הישראלי, אלא בתחומים טכנולוגיים אחרים. אין יתרון לסייבר הישראלי בסיין. הם עובדים עם מוצרים מקומיים ולכן זה בשוליים."